Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	6Co/47/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1110217110
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Martin Murgaš
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2021:1110217110.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a sudcov JUDr. Zuzany Kučerovej a Mgr. Jany Janics Bajánkovej v právnej veci žalobcu: K.. H. V., F. Š. G.. Č.. XX, F., zast. advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská ul. č. 34, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, zast. Ministerstvom spravodlivosti SR, Župné nám. č. 13, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 24. júna 2013 č.k. 5C/18/2010-211, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e vo výroku, ktorým bola v časti prevyšujúcej sumu 1.306,97 eur zamietnutá žaloba o náhradu škody pozostávajúcej z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní.

Napadnutý rozsudok sa p o t v r d z u j e vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 25.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy prevyšujúcej 80.000 eur.

Výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu prevyšujúcu 25.000 eur do sumy 80.000 eur sa m e n í tak, že žaloba sa v tejto časti z a m i e t a .

Napadnutý rozsudok sa p o t v r d z u j e vo výroku, ktorým bola žaloba o zaplatenie úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy zamietnutá.

V konaní o náhradu škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní sa žiadnej zo strán nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy sa žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 306,97 eur so 6 % úrokami z omeškania od 4.8.2009 do zaplatenia z titulu náhrady škody, 80 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a povinnosť nahradiť žalobcovi k rukám jeho právnej zástupkyne trovy právneho zastúpenia 8 016,96 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd prvej inštancie žalobu zamietol.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že Okresná prokuratúra Bratislava I uznesením z 30.11.1999 č. Pv 707/99 obvinila žalobcu z trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho

majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona. Tento trestný čin mal žalobca spáchať tak, že ako správca nútenej správy Investičnej a rozvojovej banky, a. s. Bratislava dňa 14.10.1998 v rozpore s predmetom a účelom Zmluvy o výkone činnosti správcu z 15.1.1998 uzavretej s Národnou bankou Slovenska, uzavrel ako štatutárny zástupca Investičnej a rozvojovej banky, a. s. zmluvu o kúpe akcií, ktorou prevádzateľ - Investičná a rozvojová banka, a. s. predala nadobúdateľovi - Hotelu Bonbón, spol. s r. o. Dunajská Streda 100 % podiel akcií spoločnosti EXRENT, a. s. vo forme hromadnej akcie na meno na 35 550 kusov akcií v menovitej hodnote 1 000 Sk v celkovej hodnote 35 550 000 Sk za kúpnu cenu vo výške 44 785 000 Sk, pričom zaplatenie kúpnej ceny za hromadnú akciu nadobúdateľom bolo dohodnuté zjavne v neprospech prevádzateľa až v termíne do 30.6.1999, hoci prechod všetkých práv s akciou spojených sa uskutočnil podpisom zmluvy a súčasne kúpna cena bola podhodnotená vzhľadom na aktíva spoločnosti EXRENT, a. s. Bratislava. Dňa 1.2.2002 podala Okresná prokuratúra Dunajská Streda na žalobcu obžalobu na Okresný súd v Dunajskej Strede pre trestný čin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm.a),b) Trestného zákona. Okresný súd v Dunajskej Strede vydal dňa 14.2.2002 trestný rozkaz č. k. 3T 19/02, ktorým uznal žalobcu za vinného z vyššie uvedeného trestného činu a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu dva roky. Proti trestnému rozkazu podal žalobca a aj prokurátor odpor a Krajský súd v Trnave ho zrušil a vec vrátil Okresnému súdu v Dunajskej Strede na ďalšie konanie. Okresný súd v Dunajskej Strede rozsudkom z 15.6.2005 č. k. 3T 19/02 žalobcu oslobodil spod trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 255 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zák. a poškodenú stranu - OTP Banka Slovensko s nárokom na náhradu škody odkázal na občianskoprávne konanie. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor a poškodený. Krajský súd v Trnave uznesením z 20.11.2007 č. k. 3To/121/2005-444 odvolania prokurátora a poškodeného zamietol.

3. Z tohto skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil záver, že žaloba je čo do základu dôvodná. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nakoľko žalobca bol spod obžaloby oslobodený, vzniklo mu právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným uznesením o vznesení obvinenia v zmysle § 1 až 4 zák. č. 58/1969 Zb. Škoda pozostáva z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní vo výške 1 306,97 eur (39 373,96 Sk). V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ si žalobca dohodol s advokátom v trestnom konaní zmluvnú odmenu presahujúcu tarifnú odmenu, nemôže za takto vzniknutý rozdiel zodpovedať štát, ktorý nebol účastníkom tohto zmluvného vzťahu a nemohol teda mať vplyv na jeho obsah. S poukazom na to súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 306,97 eur z titulu náhrady škody a vo zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. O povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. s tým, že žalovaná sa dostala do omeškania uplynutím 6-mesačnej lehoty uvedenej v § 10 zák. č. 58/1969 Zb. Námietka premlčania, ktorú uplatnila v konaní žalovaná, podľa súdu prvej inštancie nie je opodstatnená. 3 - ročná premlčacia doba (§ 22 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.) začala plynúť dňa 24.6.2008, kedy bolo žalobcovi doručené uznesenie Krajského súdu v Trnave z 20.11.2007 č.k. 3To/121/2005 a uplynula dňom 24. 6. 2011. Žalobca nárok na úroky z omeškania uplatnil dňa 27.9.2010, kedy bola pripustená zmena žaloby, teda včas. Žalobcovi vznikol podľa súdu prvej inštancie aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o jej výšku, súd prvej inštancie analogicky aplikoval ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a dospel k záveru, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu treba žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 80 000 eur a vo zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovi sa doposiaľ nikto za zásah do jeho osobnostných práv neospravedlnil a ani inak neodstránil následky tohto zásahu tak, „že by bolo možné zvažovať, že sa mu dostalo aspoň v minimálnom rozsahu primeraného zadosťučinenia.“ Zadosťučinenie vo forme napr. ospravedlnenia je nepostačujúce vzhľadom na intenzitu a rozsah zásahu do osobnostných práv žalobcu. Napokon súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania zo sumy 80 000 eur. Zamietnutie žaloby v tejto časti odôvodnil tým, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až jej uplynutím sa dlžník dostane do omeškania. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 15/1997. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca a napadol ním výrok, ktorým bola žaloba zamietnutá v časti náhrady trov právneho zastúpenia v trestnom konaní prevyšujúcej 1.306,97 eur a v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prevyšujúcej 80.000 eur. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie. Uviedol, že preukázal nielen zastúpenie advokátom v trestnom konaní, ale aj výšku trov právneho zastúpenia. Postup súdu prvej inštancie, ktorý mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia iba vo výške tarifnej advokátskej odmeny, je podľa

neho v rozpore s princípom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a ide o ústavne nekomfortný výklad ust. § 18 ods.3 zák. č. 514/2003 Z.z. Podľa žalobcu mu preto patrí náhrada trov právneho zastúpenia v trestnom konaní v plnej výške, t. j. vo výške 6.970,72 eur. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobca poukázal na to, že nezákonné trestné konanie vedené voči nemu spôsobilo stratu možnosti uplatnenia v bankovom sektore, ktorú si budoval od skončenia vysokoškolského štúdia takmer 25 rokov. Len táto strata počas 8-ročného trestného stíhania je odškodniteľná sumou 200.000 eur, čo je 25 000 eur ročne - cca polovičný plat bankového úradníka.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla odvolaním aj žalovaná a napadla ním výrok, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 80.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a výrok o trovách konania. Navrhla, aby odvolací súd žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietol. Poukázala na to, že žalobcovi bolo vznesené obvinenie dňa 30. 11. 1999, teda za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb., ktorý neumožňoval priznať poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ by zákonodarca mienil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznať poškodeným z rozhodnutí štátnych orgánov vydaných pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., urobil by tak v prechodných ustanoveniach tohto zákona. Žalovaná tiež namietla existenciu príčinnej súvislosti medzi uznesením o vznesení obvinenia z 30.11.1999 a vznikom nemajetkovej ujmy. Vykonaným dokazovaním podľa žalovanej nebolo preukázané, že by v dôsledku trestného stíhania bola znížená česť žalobcu v spoločnosti, a že by v dôsledku trestného stíhania došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu (k hospitalizácii žalobcu došlo v marci 1999, teda pred začatím trestného stíhania). Rovnako nebola podľa žalovanej preukázaná príčinná súvislosť medzi uznesením o vznesení obvinenia a stratou postavenia žalobcu v bankovom sektore. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané dňa 30.11.1999 a žalobca bol z funkcie správcu IRB, a. s. odvolaný vo februári 1999, pričom jeho pracovný pomer sa skončil z dôvodu nadbytočnosti dňa 30.4.1999. Z toho je zrejmé, že k ukončeniu kariéry žalobcu v bankovom sektore došlo pred začatím trestného stíhania. Ak žalobca utrpel ujmu v profesijnej oblasti tým, že došlo k zníženiu jeho kredibility v bankovom sektore, tak nie v príčinnej súvislosti s jeho trestným stíhaním, ale v súvislosti s negatívnou medializáciou jeho osoby v printových médiách, čo vyplynulo i zo svedeckej výpovede K.. U.. Ďalej žalovaná v odvolaní namietla výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú súd prvej inštancie priznal napadnutým rozsudkom žalobcovi. V tejto súvislosti uviedla, že súd prvej inštancie síce analogicky aplikoval ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., ale už neaplikoval ods. 4 tohto ustanovenia, podľa ktorého náhrada nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia, ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, t. j. 50-násobok minimálnej mzdy, čo v súčasnosti predstavuje sumu 16 885 eur. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy musí zohľadniť výšku náhrad stanovených zákonom v ešte závažnejších prípadoch, napr. v prípadoch zákonom stanovených náhrad pre obete násilných trestných činov, náhrad za vytrpenú bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Preto podľa názoru žalovanej nemajetková ujma priznaná žalobcovi nemôže niekoľkonásobne prevyšovať výšku náhrad stanovených zákonom v závažnejších prípadoch.

6. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, prejednal odvolania na pojednávaní a dospel k záveru, že

7. V prejednávanej veci je nezákonným rozhodnutím, z ktorého žalobca vyvodzuje svoj nárok na náhradu škody, uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I z 30.11.1999 č.k. Pv 707/99. Preto treba vec po právnej stránke posúdiť podľa zák. č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.). Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sú 1/ existencia nezákonného rozhodnutia, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi nimi, 4/ zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom. V prejednávanej veci formálne nedošlo k zrušeniu uznesenia o vznesení obvinenia proti žalobcovi príslušným orgánom. Odvolací súd však poukazuje na ustálenú judikatúru, podľa ktorej pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (obžalovaným), má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 15/2009). Možno teda uzavrieť, že nezákonným rozhodnutím v predmetnej veci je uznesenie o vznesení obvinenia a oslobodzujúci rozsudok v trestnej veci vedenej proti žalobcovi má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení

obvinenia pre nezákonnosť. Je preto správny záver súdu prvej inštancie, že čo do základu je žaloba opodstatnená.

8. Súd prvej inštancie zaujal stanovisko, že pokiaľ sa žalobca v trestnom konaní dohodol s advokátom na zmluvnej odmene presahujúcej tarifnú odmenu, nemôže za takto vzniknutý rozdiel zodpovedať štát. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s touto argumentáciou súdu prvej inštancie a v tomto ohľade poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku (viď predposledný odsek 8. strany odôvodnenia napadnutého rozsudku). K tomu odvolací súd dodáva, že z tejto zásady vychádza aj v súčasnosti platný zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý v § 18 ods. 3 stanovuje, že odmena za zastupovanie sa určí ako tarifná odmena advokáta. Okrem toho, správnosť napadnutého rozsudku v tejto časti potvrdzuje aj aktuálna judikatúra. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 4. 2016 sp. zn. 6Cdo 402/2015, v odôvodnení ktorého najvyšší súd uviedol: „V zmysle ustálenej judikatúry prijatej pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., t. j. pred 1. júlom 2004 platí, že právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ustanovenia § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne aj ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, pričom do tohto nároku možno pojať aj náklady vynaložené obvineným na trovy obhajoby, a to bez zreteľa na to, či mu bol obhajca ustanovený alebo si ho zvolil sám. Súdna prax prijala tieto závery vychádzajúc zo zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb. a dospela k nim za pomoci systematického a logického výkladu ustanovenia § 4 ods. 1 citovaného zákona (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. júna 1993 sp. zn. 1 Cdo 53/93, uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 70, ročník 1994). Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, spočívajúci v nákladoch vynaložených poškodeným (obvineným) na trovy obhajoby za účelom zrušenia alebo zmeny nezákonného rozhodnutia, nie je teda priamo upravený v zákone č. 58/1969 Zb. Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu, kedy treba samostatne posudzovať aj otázku rozsahu jej náhrady. Poškodený uplatňuje prostredníctvom tohto nároku voči štátu náhradu spravidla zmluvnej odmeny poskytnutú advokátovi za zastupovanie v trestnom konaní. Odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát, je nepochybne hotovým výdavkom, v tomto prípade obvineného, ktorý patrí medzi základné druhy trov konania. Štát tu teda uhrádza poškodenému vo forme náhrady škody v podstate trovy konania, ktoré mu vznikli v trestnom konaní spojené so zvolením obhajcu. Dovolací súd dospieva preto k záveru, že z hľadiska a to treba zdôrazniť, rozsahu náhrady škody, treba primerane použiť aj všeobecné zásady charakteristické pre právnu úpravu týkajúcu sa trov konania (napriek tomu, že trovy konania upravujú procesné predpisy povahy verejnoprávnej a právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu má základ v hmotnoprávnej úprave súkromnej povahy). Ide predovšetkým o zásadu, podľa ktorej každý účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu osobne a trovy svojho zástupcu. Táto zásada sa v trestnom konaní prejavuje v tom, že obvinený znáša vlastné trovy a výdavky spojené so zvolením obhajcu, včítane odmeny dohodnutej medzi ním a advokátom (§ 553 ods. 1 Trestného poriadku). V súvislosti s náhradou trov konania ide o zásadu, že sa priznáva len náhrada trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Z uvedeného pravidla vyplýva, že sa uhradzujú len účelne, či dôvodne vynaložené náklady v konaní a teda nie všetky náklady, ktoré účastník v konaní vynaložil; pritom záleží na účastníkovi samotnom, aké finančné prostriedky na svoju obranu v súdnom konaní vynaloží. V súvislosti s odmenou za zastupovanie advokátom platí, že aj v prípade, ak sa klient s advokátom dohodne na zmluvnej odmene, pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej či právnickej osobe, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene (§ 22 ods. 1 vyhl. č. 240/1990 Zb. a vyhl. č. 163/2002 Z.z., obdobne § 18 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z.). Podľa dovolacieho súdu v súlade s uvedenými zásadami niet dôvodu, aby štát uhrádzal poškodenému v tomto špecifickom prípade náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Obsah základného práva obvineného na právnu pomoc pri obhajobe v trestnom konaní spočívajúci v možnosti zvoliť si obhajcu, nemôže byť z hľadiska rozsahu nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzený. Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli poškodeným vynaložené bezúčelne. Treba preto uplatniť obmedzenie v tom zmysle, že pre účely náhrady škody sa musí jednať o náklady na obhajobu vynaložené účelne. Prijatý záver však žiadnym spôsobom neobmedzuje právo obvineného zvoliť si pre svoju obhajobu v trestnom konaní obhajcu, ale sa iba limituje právo poškodeného na náhradu účelne vynaložených nákladov v konaní. Túto požiadavku treba považovať za legitímnu, lebo niet dôvodu pre to, aby ktokoľvek hradil náklady na odstránenie vadného stavu (v tomto prípade zrušenie nezákonného rozhodnutia), ktoré neboli vynaložené dôvodne. Účelnosť vynaložených nákladov na trovy obhajoby znamená aj to, že štát nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane

dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a poškodeným, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú odmenu mimozmluvnú (tak je tomu aj v predmetnej veci). Východiskom, čo treba považovať za účelne vynaložené náklady na trovy obhajoby, môže byť už zmienené pravidlo, podľa ktorého pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej či právnickej osobe, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Podľa dovolacieho súdu niet dôvodu, aby sa toto pravidlo neuplatnilo aj pri určení rozsahu náhrady škody spočívajúcej v trovách obhajoby, ktorá náhrada sa priznáva proti štátu, keďže jeho použitím sa objektívne vyjadruje odmena za zastupovanie, ak zástupcom je advokát. Tarifná odmena advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní sa totiž stanovuje podľa toho, či ide o obhajobu v trestnom konaní alebo o zastupovanie v konaní o priestupkoch, a podľa počtu úkonov právnej pomoci (služby) odstupňovaných podľa hornej hranice trestnej sadzby. Ide o kritériá, ktoré sú jasne určené, ktoré sú merateľné a predvídateľné. Určenie rozsahu náhrady škody podľa uvedených kritérií nepochybne prispieva aj k právnej istote účastníkov tohto právneho vzťahu. Pre účely náhrady škody treba preto za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny advokátovi na obhajobu považovať náklady v rozsahu tarifnej odmeny. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že nijako nespochybňuje právo advokáta a jeho klienta dohodnúť v zmluve o poskytnutí právnych služieb zmluvnú odmenu, ktorá môže byť vyššia, než je tarifná odmena. Tu sa iba zohľadňuje, že štát nemusí úhradu zvýšených nákladov vynaložených poškodeným znášať. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k právnemu názoru, podľa ktorého pre účely náhrady škody spočívajúcej v nákladoch vynaložených poškodeným (obvineným) na obhajobu v trestnom konaní podľa zákona č. 58/1969 Zb., treba skutočnú škodu interpretovať v zmysle účelne vynaložených nákladov, za ktoré treba považovať náklady vo výške odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní určenej podľa ustanovení zvláštneho právneho predpisu o tarifnej odmene. Na podporu tohto právneho názoru treba uviesť, že aj súčasné znenie zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb., stanovuje, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania vzniknutých poškodenému v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a že účelne vynaložené hotové výdavky a odmena za zastupovanie sa určia ako tarifná odmena advokáta.“

9. V súvislosti s náhradou škody pozostávajúcou z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní, odvolací súd rozsudkom z 31.5.2017 č.k. 6Co/171/2016-331 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba v časti prevyšujúcej sumu 1.306,97 eur (teda v časti prevyšujúcej tarifnú odmenu advokáta) zamietnutá. Tento rozsudok napadol dovolaním žalobca. V dovolaní sa náhrady škody pozostávajúcej z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní týka iba jedna veta a to: „Takmer po 7 rokoch dokázal zvrátiť celý proces iba preto, aby žalobcovi nepriznal takmer nič, okrem „nevyhnutných“ - ale iba z pohľadu súdu - trov právneho zastúpenia v tr. konaní, hoci aj tu si vypomohol, podľa súdu neaplikovateľným zákonom č. 514/2003 Z.z.“ Celý zvyšok dovolania, resp. celé dovolanie okrem vyššie citovanej vety, je venované otázke náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobca teda v dovolaní nevymedzil dovolací dôvod pokiaľ ide o nárok na náhradu škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní tak, ako to má na mysli ust. § 432 ods. 1, 2 C.s.p. Vzhľadom na to mal dovolací súd dovolanie žalobcu v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f) C.s.p. Dovolací súd však namiesto toho uznesením z 27.1.2021 sp. zn. 7Cdo/4/2019 zrušil aj v potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba o náhradu škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní zamietnutá v časti prevyšujúcej 1.306,97 eur. Okrem toho, že tu podľa názoru odvolacieho súdu nebol ani jeden z dôvodov uvedených v ust. § 421 písm. a) až c) C.s.p. pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti, dovolací súd vo vyššie spomenutom zrušujúcom uznesení ani slovom nespomenul nárok žalobcu na náhradu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, najmä nevysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu v časti náhrady trov obhajoby v trestnom konaní. Predovšetkým dovolací súd nevysvetlil, prečo nie je správny názor súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu podložený aj judikatúrou dovolacieho súdu, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní iba v rozsahu tarifnej odmeny. V ods. 18., 18.1 odôvodnenia zrušujúceho uznesenia z 27.1.2021 sp. zn. 7Cdo/4/2019 dovolací súd uviedol: „Podľa názoru dovolacieho súdu žalobca v dovolaní (vychádzajúc z obsahu dovolania podľa § 124 C.s.p.) náležite konkretizoval zásadnú právnu otázku, a to či právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 58/1969 Zb. s podporou článku 5 Dohovoru možno odškodniť aj v prípade, ak ujma mala vzniknúť samotným trestným stíhaním (nie rozhodnutím o väzbe, či iným rozhodnutím o pozbavení osobnej slobody). Pokiaľ ide o žalobcom nastolenú otázku, treba uviesť, že ide o otázku právnu. Zároveň je otázkou rozhodujúcou pre rozhodnutie odvolacieho súdu, to znamená otázkou, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení svoje rozhodnutie založil. Najvyšší súd nezistil, že by táto

otázka bola v čase podania dovolania v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Dospel preto k záveru, že vo vzťahu k tejto právnej otázke je dovolanie žalobcu prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.“ Z tohto odôvodnenia zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu celkom jednoznačne vyplýva, že predmetom prieskumu dovolacieho súdu nebola otázka, či žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške zmluvnej odmeny alebo vo výške tarifnej odmeny. Touto otázkou sa dovolací súd v predmetnom zrušujúcom uznesení vôbec nezaoberal, ale napriek tomu okrem výroku o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zrušil a to bez akéhokoľvek odôvodnenia, aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní. To má tiež za následok, že odvolací súd nebol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu na výšku nároku na náhradu trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní, pretože dovolací súd v zrušujúcom uznesením žiadny takýto právny názor nevyslovil.

10. Z toho vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá pokiaľ ide o škodu pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní prevyšujúcu sumu 1 306,97 eur. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok v tomto výroku potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

11. Najvyšší súd SR v odôvodnení uznesenia z 20.6.2019 sp. zn. 3 Cdo 25/2019 okrem iného uviedol: „V rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel súd k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania. V ďalšom rozhodnutí zo 7. augusta 2018 sp. zn. 3Cdo 7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru ESĽP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy
v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESĽP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel
a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Napokon v rozhodnutí najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo 19/2018 najvyšší súd konštatoval, že povinnosť všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESĽP,
ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok
na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil neskôr nič ani zákon
č. 514/2003 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení zákona č. 412/2012 Z.z.) tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP. V tomto rozhodnutí dovolací súd vo vzťahu k predmetnej otázke poukázal na judikatúru ESĽP (Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo; Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo; Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko; Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).“

12. V prejednávanej veci bolo preukázané, že nezákonné rozhodnutie, z ktorého žalobca vyvodzuje nárok na náhradu škody, bolo vydané v roku 1999. V uvedenom roku minimálna mzda predstavovala sumu 3.600 Sk, čo je v prepočte 119,50 eur. Zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v ust. § 6 stanovuje hornú hranicu odškodnenia 50 - násobkom minimálnej mzdy, čo v predmetnej veci činí 5.975 eur (119,50 x 50 = 5.975 eur). Trestné stíhanie žalobcu bolo právoplatne skončené až v roku 2007, kedy minimálna mzda predstavovala sumu 268,87 eur. 50 - násobok tejto sumy činí 13.443,50 eur. V konaní žalobca podľa názoru odvolacieho súdu preukázal, že v dôsledku predmetného trestného stíhania došlo u neho k značnej strate profesionálnej a teda aj spoločenskej prestíže. Totiž práve v dôsledku trestného stíhania žalobca stratil možnosť pracovať v bankovom sektore, kde pracoval v popredných funkciách (naposledy vo funkcii námestníka generálneho riaditeľa divízie IT VÚB, a. s.). To malo nepochybne dopad aj na osobný život žalobcu a v neposlednom rade aj na jeho majetkovú (príjmovú) situáciu, čo sa odrazilo aj na výške jeho dôchodku. Nemožno tiež prehliadnuť, že trestné stíhanie žalobcu od vznesenia obvinenia do právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku trvalo 8 rokov. V súvislosti so žalobcom tvrdenými skutočnosťami, ktorými odôvodňoval výšku nemajetkovej ujmy, však odvolací súd poznamenáva, že účelom náhrady nemajetkovej ujmy nie je primárne nahradenie straty na zárobku vzniknutej v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Už z názvu tohto inštitútu (nemajetková ujma) je zrejmé, že tento inštitút slúži na vyváženie inej ako majetkovej ujmy, konkrétne ujmy prejavujúcej sa v osobnej sfére, v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Na margo žalobcom tvrdených majetkových dopadov predmetného nezákonného rozhodnutia odvolací súd dodáva, že žalobca vo funkcii námestníka generálneho riaditeľa VÚB, a. s. dosahoval ročný príjem 964.000 Sk (31.999 eur) a po vymenovaní do funkcie správcu pre výkon nútenej správy Investičnej a rozvojovej banky, a. s. (15.1.1998) dosahoval ročný príjem 1.838.000 Sk (61.010 eur). Je preto nepochybné, že žalobca po odchode z bankového sektoru musel mať úspory, z ktorých mohol hradiť svoje výdavky. Svedčí o tom i fakt, že napriek zníženiu príjmu po odchode z bankového sektora bol žalobca schopný v roku 2006 dostavať rodinný dom, výstavba ktorého stála 9.000.000 Sk. Na dokreslenie možno tiež uviesť, že - ako to žalobca uviedol na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 16.6.2021 - žalobca po odchode z bankovníctva neakceptoval možnosť zamestnať sa na ekonomickom úseku Nemocnice Ružinov, kde mu bola ponúknutá mzda vo výške 15.000 Sk, keďže toto mzdové ohodnotenie nepovažoval za postačujúce. Pritom priemerná mzda v rokoch 2000 - 2005 sa pohybovala v rozmedzí od 11.430 Sk do 17.274 Sk. Tvrdenie žalobcu, že v dôsledku trestného stíhania došlo k rozvratu jeho manželstva, nemožno akceptovať z dôvodu, že trestné stíhanie žalobcu bolo ukončené v roku 2007 a rozviedol sa až v roku 2016.

13. Zohľadniac všetky skutočnosti uvedené v predchádzajúcom odseku dospel odvolací súd k záveru, že primeranou výškou náhrady nemajetkovej ujmy je suma 25.000 eur. Táto suma síce prevyšuje 50 - násobok minimálnej mzdy v roku 2007, kedy bolo právoplatne skončené trestné stíhanie žalobcu, ale odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, okrem iného i na to, že trestné stíhanie žalobcu trvalo celkovo 8 rokov, čo je doba, ktorú nemožno akceptovať, ide o sumu zodpovedajúcu závažnosti nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca utrpel v dôsledku predmetného trestného stíhania.

14. Z týchto dôvodov odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 25.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a výrok, ktorým súd prvej inštancie žalobu o zaplatenie sumy prevyšujúcej 80.000 eur zamietol. Súčasne odvolací súd v zmysle § 388 C.s.p. zmenil výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu prevyšujúcu 25.000 eur do sumy 80.000 eur, tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

15. Pokiaľ žalobca požadoval, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť mu i úroky z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru a to konkrétne na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 24.6.1998 sp. zn. 1 Co/15/1997. V tomto rozhodnutí najvyšší súd ustálil, že „povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania.“ Z toho vyplýva, že žalovaná sa pred právoplatnosťou rozsudku priznávajúceho žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy nemohla dostať do omeškania s vyplatením tejto náhrady.

16. Z týchto dôvodov odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým bola žaloba v časti úrokov z omeškania zamietnutá.

17. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.306,97 eur s prísl. z titulu náhrady trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

18. O nároku na náhradu trov konania o náhradu škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. a vzhľadom na čiastočný úspech a neúspech strán vo veci žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

19. Žalovaná v podaní z 2.7.2021 navrhla, aby odvolací súd v prípade, ak jej bude uložená povinnosť na plnenie v prospech žalobcu, určil v rozsudku 30 - dňovú lehotu na plnenie. Tento návrh odôvodnila „administratívno - časovou náročnosťou úhrady danou oneskorením pri zisťovaní a vyznačovaní právoplatnosti súdnych rozhodnutí, potrebou viacstupňového schvaľovacieho procesu úhrady a následnej realizácie samotnej úhrady zo Štátnej pokladnice, ktoré majú za následok objektívnu nemožnosť realizácie úhrady do troch dní od právoplatnosti súdneho rozhodnutia.“ K tomu odvolací súd uvádza, že otázkou lehoty na plnenie by sa mohol zaoberať iba na podklade odvolania niektorej zo strán. V prejednávanej veci však ani jedna zo strán v odvolaní nenamietla nesprávnosť určenia lehoty na plnenie. Odhliadnuc od uvedeného dôvody na určenie dlhšej ako 3 - dňovej lehoty na plnenie prezentované žalovanou nie sú relevantné z hľadiska ust. § 232 ods. 3 druhá veta C.s.p.

20. O nároku na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobca síce požadoval v tohto titulu zaplatenie sumy 200.000 eur, pričom mu bola priznaná iba suma 20.000 eur, ale treba vziať do úvahy, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Pri výpočte trov právneho zastúpenia žalobcu bude súd prvej inštancie vychádzať z toho, že tarifnou hodnotou veci je suma 20.000 eur.

21. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne / dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).